

CAJA CAZEMIER
&
MARTINE LETTERIE

Familiegeheim

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

EVA

Is dit normaal? Komen er niet meer mensen? Verbaasd kijkt Eva naar het kleine groepje dat de familie moet voorstellen.

Een van die zes familieleden is haar nichtje. Ze heeft een nichtje van haar leeftijd! Uit het niets is Annefloor tevoorschijn gestapt. Nee, dat is niet waar natuurlijk, ze kwam uit het hotel. Ze hebben het thuis nooit over de familie van haar moeder, ze was zelfs vergeten of het kind van mama's zus een jongen of een meisje was. Maar ze bestaat echt. En nu loopt ze voorop, aan de arm van haar moeder. Ze steken de straat over en gaan door het hek, het kerkhof op.

Maar waar is iedereen? Er is toch wel meer familie? En hebben opa's geen vrienden? Er horen toch veel meer mensen te komen als je iemand gaat begraven? Eva durft de stilte niet te doorbreken met haar vragen. Trouwens, ze zal toch geen antwoord krijgen.

Terwijl haar voeten over het zachte gras lopen, dwaalt haar blik over de leegte van het kerkhof. De meeste grafstenen zijn oud en verweerd, met mos en zwarte letters erop. Er gaan hier niet veel mensen dood, zeker. Zo veel inwoners zullen er niet zijn in Emmeloo. Alles is klein in dit dorp: het plaatsje zelf, het plein in het midden, de kerk en het kerkhof eromheen.

Eva heeft er eerder niet bij stilgestaan dat ze de opa van haar moeders kant nooit zag. Ze gingen nooit op bezoek

in Drenthe, ook niet toen oma nog leefde. Dat was gewoon zo. Ze wist eigenlijk niet eens dat haar opa er nog wel was. Ze kent hem niet, ze heeft hem nooit ontmoet. Nou ja, bij de begrafenis van haar oma, maar dat weet ze niet meer, toen was ze nog klein. Hij was stokoud, haar opa, en nu is hij dood. Nu ligt hij in de kist die voor hen uit door vier mannen in hun nette pak gedragen wordt. Nog zo'n man loopt voorop. Die kleine rij familie komt erachteraan: Annefloor en haar moeder, haar ouders, dan zijzelf en haar broer Cas. Eva kan het nog steeds niet geloven: van het ene moment op het andere hebben ze hun familie 'teruggevonden'. Maar uitleggen hoe en wat... Ho maar!

'Is dit normaal, zo weinig mensen?' fluistert ze.

Cas haalt zijn schouders op. Haar moeder werpt een waarschuwende blik achterom. Onwillig slikt Eva haar vragen in.

Ze lopen over het gras om de kerk heen, één rondje om precies te zijn. Er is niet eens een echt pad. Dat kerkhof is niets dan gras, stenen en een paar bomen, omringd door een heg.

Eva kijkt omhoog naar de blauwe lucht. Ze hoort vogels uitbundig fluiten en aan de toppen van de takken deinen de blaadjes-in-knop mee op de zachte wind. Om hen heen klinkt het leven: een fietsbel, het gelach van een kind, een enthousiaste groet. Wat verder weg, tussen de bomen door, ziet ze het hotel van haar tante.

Het past niet bij de dood, denkt Eva, zulk stralend weer. Maar ja, zij heeft niet zo veel verstand van de dood. Alleen dit weet ze wel: bij een begrafenis horen meer mensen. Waarom is er niet meer familie? Waarom zijn er geen men-

sen uit het dorp? De vragen blijven zich verdringen in haar hoofd.

Hun rondje is nu bijna voltooid. Eva ziet het open graf al, met een bult zand ernaast.

Vroeger liepen ze drie rondjes om de kerk, heeft tante Yvonne gezegd. Het is een oud gebruik om de boze geesten te verjagen.

‘Dat heeft pa wel nodig.’ Ook al sprak haar moeder binnensmonds, deze zin hebben ze allemaal gehoord.

‘Maar één is genoeg,’ had tante Yvonne besloten en Eva’s moeder had niet geprotesteerd.

Ze gaan om het graf staan. Nieuwsgierig kijkt Eva in het gat. Het is mooi strak uitgegraven, met rechte wanden. De aarde is nat en donker en rond de randen van het graf liggen planken, waarop zij nu staan. De mannen laten de kist voorzichtig op de balken zakken die dwars over het graf liggen en pakken vervolgens de touwen beet die klaarliggen. De man die voorop heeft gelopen, geeft een teken en de anderen tillen met de touwen de kist op zodat de balken weggeschoven kunnen worden. En nog steeds zegt niemand een woord.

Eva kijkt Cas aan, die aan de overkant van het graf staat. Hij houdt zijn ogen strak op de kist gericht. Waarom kijkt hij nou niet even op? Daarna gluurt ze naar de anderen, maar iedereen staart stom naar de kist. Moet er niet iemand iets zeggen? En hebben ze geen bloemen? Dat heeft ze gehoord van haar vriendin Franca, die gisteren uitgebreid heeft verteld over de begrafenis van haar oma, over de speeches, het gesnotter, de zakdoeken en de bloemen die op de kist werden gelegd. Maar hier...

Eva’s blik gaat heen en weer van haar moeder naar haar

tante. Zussen zijn ze, maar ze zien elkaar nooit. Waarom eigenlijk niet? Ze lijken niet op elkaar, tante Yvonne is ouder en al een beetje grijs en ze draagt niet eens nette kleren. Dan ziet haar moeder er veel chiquer uit, vindt Eva, niet zonder trots. Eleganter en mooier.

Naast tante Yvonne staat Annefloor. Plotseling kijkt ze op. Ze glimlacht. Eva geeft haar een uitnodigende glimlach terug.

Oeps, opletten nu! Het is al zo'n korte begrafenis, straks mist ze hét moment nog. De vier mannen laten de touwen zacht door hun handen glijden. De kist daalt.

Eva rilt in haar te dunne jas. Het leek zulk mooi weer toen ze vanmorgen uit Rotterdam vertrokken, maar het is nog wel fris natuurlijk. Half april, de lente is nog maar net begonnen.

Nu beweegt de kist niet meer. De touwen worden neergegoid en de vijf mannen doen een stap achteruit. Haar moeder en tante Yvonne wisselen een blik. Nog één moment blijven ze allemaal staan zwijgen.

Eva kijkt opzij. Wat gaat er in haar moeder om? Ze heeft geen idee. Haar gezicht is een strak masker. Dan laten de rimpels van tante Yvonne meer zien. Die ziet er moe uit, vindt Eva, moe en een beetje verdrietig. Dat hoort toch ook als je vader doodgaat...?

Ineens heeft Eva het gevoel dat er nóg iemand naar opa staat te kijken. Of misschien wel naar hen. Is er nog iemand, dan? Ze kijkt op en ziet een oude vrouw tegen de kerkmuur geleund staan. Ze draagt zwarte schoenen en een zwarte jas, haar haar is grijs en ze tuurt naar hun groepje. Heeft niemand anders haar in de gaten? Wie is die vrouw? Waarom komt ze niet dichterbij?

Ineens komt er beweging in de familie. Tante Yvonne knikt naar de mannen in de nette pakken en begint te lopen. Annefloor geeft haar opnieuw een arm, ziet Eva. Zal zij dat ook doen? Maar haar moeder lijkt onbenaderbaar. En zij heeft papa bij zich, die haar een zacht duwtje in de rug geeft, achter tante Yvonne aan. Cas en zij volgen als laatsten.

Nu is de oude vrouw niet meer te zien. Waar is ze gebleven? Of heeft Eva zich haar aanwezigheid verbeeld? Eva heeft het gevoel dat alles kan, zo vreemd is vandaag.

‘Is dit normaal?’ vraagt ze nog eens aan haar broer.

‘Ik denk het niet,’ zegt Cas, ‘maar ik heb altijd geweten dat wij een rare familie zijn.’

De mannen blijven achter. Eva kijkt om. Gaan zij het gat direct dichtgooien?

Ze lopen over het grasveld en dan door het hek het kerkhof af. Voor het eerst zegt iemand iets. Tante Yvonne wrijft haar handpalmen tegen elkaar. ‘Jullie gaan nog wel mee koffiedrinken?’

Ze steken de straat over en lopen in de richting van het hotel dat even verderop staat. Eva kijkt nog één laatste keer om. De oude vrouw staat bij het graf.

Ze trekt aan de mouw van haar moeders zwarte jasje. ‘Mam, wie is dat?’ Ze wijst naar het kerkhof dat nu achter hen ligt.

Haar moeder werpt een snelle blik over haar schouder. ‘Ik weet het niet.’

Het is een oud hotel van twee verdiepingen, in een zachtgele kleur geverfd. De deur zit in het midden, links en rechts zijn een paar hoge smalle ramen met donkergroene

kozijnen. Buiten is een terras, maar ze gaan naar binnen. Ze komen in een brede gang, waar de deur naar het café uitnodigend openstaat. Op alle houten tafels ligt een groen met geel kleedje. Langs de zijkant is een bar en achterin is bij de open haard een zitje met twee zitbanken en een paar luie stoelen. Daar gaan ze zitten.

‘Is dit hotel echt van jullie?’ vraagt Cas met duidelijk hoorbare verbazing in zijn stem. Ook Eva vindt het bijzonder, dat je zomaar een hotel kunt ‘hebben’.

‘Dat weet je toch wel?!’ antwoordt hun moeder licht geïrriteerd.

Ze knikken allebei. Het is net als met de rest van de familie. Ergens weten ze het wel, maar het is zo ver weggezakt omdat ze het er nooit over hebben, zelfs niet in de auto op weg hiernaartoe. ‘Andere keer, Eva.’ Hun moeder was niet in een goed humeur, wapperde met haar hand de vragen weg – later, later – en dan kun je maar beter zwijgend naar je iPod luisteren.

Tante Yvonne schenkt koffie en cola in, en Annefloor doet appelgebak op schoteltjes. Dan valt er een ongemakkelijke stilte waarin gegeten en gedronken wordt. Ook Eva weet niet goed wat ze kan zeggen. Ze gluurt weer naar haar pas ontdekte nichtje. Waarom ziet ze haar nooit? Net als haar moeder heeft ze niet erg haar best gedaan op haar uiterlijk met haar spijkerbroek, haar donkerblauwe trui en haar paardenstaart. Zou ze aardig zijn?

Papa redt hen door naar de school van Annefloor te vragen. Hij kijkt Eva’s moeder even aan – ben jij daar ook op school geweest? Die schudt ‘nee’. Daarna vraagt tante Yvonne naar de school van Cas en Eva. Als Eva ‘tante Yvonne’ zegt, geeft die vriendelijk aan dat ze geen tante

genoemd wil worden. ‘Het is gewoon Yvonne, hoor!’

Het gesprek komt langzaam op gang. Ze hebben elkaar in geen jaren gezien, dat is duidelijk. Maar waarom praten ze niet over opa?

Mama’s verleden zit vol met vragen en verdriet, dat weet Eva. Maar hoe en waarom en wat precies... Als ze vroeger de vraag stelde waarom opa uit Drenthe nooit bij hen op bezoek kwam, antwoordde haar moeder: ‘Hij kan niet hier komen vanwege het hotel.’ En als Eva dan vroeg waarom zij nooit naar Drenthe gingen, zei haar moeder: ‘Dat is zo ver weg.’ En heel soms was het antwoord: ‘Daar heeft mama niet zo veel behoefte aan.’ Eva had geleerd dat ze niet meer te horen zou krijgen. Dus uiteindelijk stelde ze geen vragen meer. Ze had het geaccepteerd: zo is dat nou eenmaal bij ons. Maar vandaag...

Als de appeltaart op is, stelt Annefloor voor het hotel aan haar neef en nicht te laten zien.

‘Dat is een goed idee,’ zegt Eva’s moeder.

Opgelucht staat Eva op. Mooi, nu hebben ze wat te doen. Cas sjokt achter hen aan. Annefloor laat alles zien: de feestzaal en de kleine eetzaal aan de linkerkant van de gang, het kantoor en de keuken achter, de tuin en de schuur, de kamers boven. Waar het leeg is, kunnen ze naar binnen.

‘Er zijn niet veel kamers bezet,’ merkt Cas op, die alle deuren uitprobeert.

‘Het is nog vroeg in het seizoen,’ zegt Annefloor.

Cas bekijkt de oude foto’s die overal aan de muur hangen. Foto’s van het hotel vroeger en oude foto’s van het dorp en de omgeving. Hij interesseert zich vooral voor de auto’s die erop staan.

Dan doet Annefloor een laatste deur open waardoor ze

op het voorste gedeelte van de eerste verdieping komen. ‘En hier wonen wij,’ zegt ze. Ze laat de huiskamer zien, de open keuken, de slaapkamer van Yvonne en die van haarzelf. Het is niet groot, maar veel gezelliger dan beneden, vindt Eva. En een stuk lichter van kleur.

‘Waarom zitten we niet hier koffie te drinken?’ vraagt ze. Annefloor haalt haar schouders op. ‘Ik weet niet, we zitten wel vaker beneden.’

Ze gaan op de kamer van Annefloor zitten.

‘Hoe oud ben jij eigenlijk?’ vraagt Cas dan.

‘Veertien. En jullie?’

Eva wijst op haar broer. ‘Hij is vijftien en ik ben dertien.’

‘Wat grappig, dan zit ik net tussen jullie in. Zit jij in de brugklas, Eva?’

‘En ik zit in de derde,’ zegt Cas triomfantelijk, alsof het een prestatie van hem zelf is de oudste te zijn. Daarna praten ze over hun leraren, muziek, tv en sport.

‘Zit jij op voetbal?!’ roept Cas uit, zelf ook fanatiek speler.

Ze valt mee, denkt Eva. Ze is best aardig.

Annefloor wijst op Eva’s kleren. ‘Je ziet er leuk uit,’ zegt ze. ‘Al die strepen en al die kleuren.’

Eva voelt even aan de gehaakte muts met strepen die op haar lange haar staat en die ze niet af heeft gezet. Ze vindt het leuk om aparte kleren te dragen. ‘Ik moest eigenlijk iets donkers aandoen van mijn moeder.’

‘Wij moesten vooral gewone kleren aantrekken, zei mijn moeder vanochtend,’ zegt Annefloor verontschuldigend. Dan wijst ze op Eva’s fraai geverfde nagels. ‘Hoe doe je dat?’ De bewondering voor de kleurige streepjes en stipjes is te horen.

Eva vist twee flesjes nagellak uit haar handtas. ‘Zal ik het bij jou doen?’ vraagt ze.

Nu haakt Cas af. ‘Ik ga naar beneden, hoor.’ Met een brede zwaai van zijn arm neemt hij afscheid.

Anneflood giechelt. ‘Leuk om een broer te hebben. Ik ben maar alleen.’

‘En je vader?’ vraagt Eva.

Anneflood steekt haar handen uit. ‘Die woont in Frankrijk. Vijftien jaar geleden woonde hij in het hotel, hij is een paar jaar gebleven.’

Eva draait het eerste flesje open. ‘Dan zie je hem dus niet zo vaak.’

‘Twee keer per jaar. Met kerst en in de zomervakantie.’

Terwijl ze de nagels van Anneflood lakt, vraagt Eva: ‘Dat hotel van jullie, hè? Dat is toch al heel lang in de familie?’

Anneflood knikt. ‘Ja. Mijn moeder heeft het overgenomen van opa Wim en daarvoor had zijn vader het hotel.’

Opa Wim? O, de opa die ze net hebben begraven.

‘Weet jij waarom er niet meer mensen waren?’

‘Opa wilde het zelf zo. Onze moeders trouwens ook. De kaarten worden straks verstuurd: vandaag hebben we in stilte Wim Peeters begraven, 90 jaar oud... Zoiets.’

‘Waarom?’ vraagt Eva zich af.

‘Ik weet het niet precies. Er was vroeger iets waardoor opa met de nek werd aangekeken. Hij heeft iets verkeerd gedaan of zo. Ze mochten hem niet zo in het dorp.’ Anneflood blaast op haar nagels om ze sneller te doen drogen. ‘En dat kan ik me best voorstellen, want hij was een oude chagrijn.’

‘Jij hebt hem dus wel gekend?’ Eva zelf weet niets over haar opa.

Annefloor knikt. ‘Maar hij was al oud toen ik werd geboren. Eerst woonde hij bij ons in het hotel, maar de laatste jaren zat hij in een verpleeghuis. Ik kwam er niet graag. Hij kon alleen maar mopperen.’

‘Maar waar was de rest van de familie? Ze hebben toch nog een broer? En had opa geen broers en zussen meer? Of zijn die allemaal al dood?’

‘Ik weet het niet. Ik heb ze nooit gezien.’

‘Wist jij dat ik bestond?’ vraagt Eva dan.

‘Ja, tuurlijk.’

‘Ja?’ Eva kijkt Annefloor ongelovig aan.

‘Wist jij dan niet dat wij er waren?’ Nu is het Annefloors beurt verbaasd te kijken.

‘Ja, ergens wel, maar er werd nooit over jullie gepraat.’

‘Precies!’ roept Annefloor uit. ‘En ik mocht nooit naar jullie vragen. Maar...’ Het lijkt of ze wat wil zeggen, maar dan schudt ze haar hoofd.

‘Wat?’ wil Eva weten. ‘Zeg op!’

Het komt er wat aarzelend uit, alsof Annefloor bang is voor het gevolg van haar woorden: ‘Mijn moeder en jouw moeder hadden ruzie. Vroeger. En nu weer.’

‘Waarover? Weet jij dat?’

Annefloor en Eva kijken elkaar aan, alsof ze ineens beseffen wat die mededeling inhoudt.

‘Ik weet niet precies...’ Alweer klinkt het aarzelend, alsof ze het wel weet, maar niet durft te zeggen.

‘Je kunt het wel zeggen, hoor,’ moedigt Eva haar aan. ‘Ik weet allang dat er problemen zijn. Ik weet alleen niet welke.’

‘Mijn moeder is boos op die van jou. Jouw moeder heeft al die jaren nooit iets van zich laten horen, zei ze, en nu kwam ze zich bemoeien met de begrafenis.’

Dat is ook zo: haar moeder is heel jong het huis uit gegaan, komt nu bij Eva boven, ze heeft toen alle contact verbroken.

‘En het ging ook over hun broer,’ ging Anneflood verder. ‘Opa Wim had drie kinderen. Mijn moeder wilde hem overhalen om naar de begrafenis te komen, maar jouw moeder wilde dat niet.’

‘Er is iets,’ zegt Eva plotseling. ‘Ik wéét dat er iets is. Een geheim. Van vroeger. Maar ik weet niet wat.’

Anneflood fronsd haar wenkbrauwen. ‘Denk je?’

‘Ja! En we mogen het niet weten ook...’

Ze kijken elkaar aan. In de ogen van Anneflood leest Eva wat ze zelf ook denkt: hier moet ik meer van weten.

Dan horen ze roepen van beneden. ‘Eva, kom je! We gaan naar huis!’

Terwijl Eva de dop op de flesjes draait, wappert Anneflood met haar pasgelakte nagels. Ze omarmen elkaar, Eva met een stevige omhelzing, Anneflood met haar handen angstvallig van Eva’s rug af.

‘Het wordt tijd om vragen te gaan stellen!’ zegt Eva.

‘Geef je msn-adres, we houden contact!’

Eva voelt zich warm worden. ‘Ja, doen we!’